

1. Obiekt

WIATRAK WIEŻOWY - PALTRAK

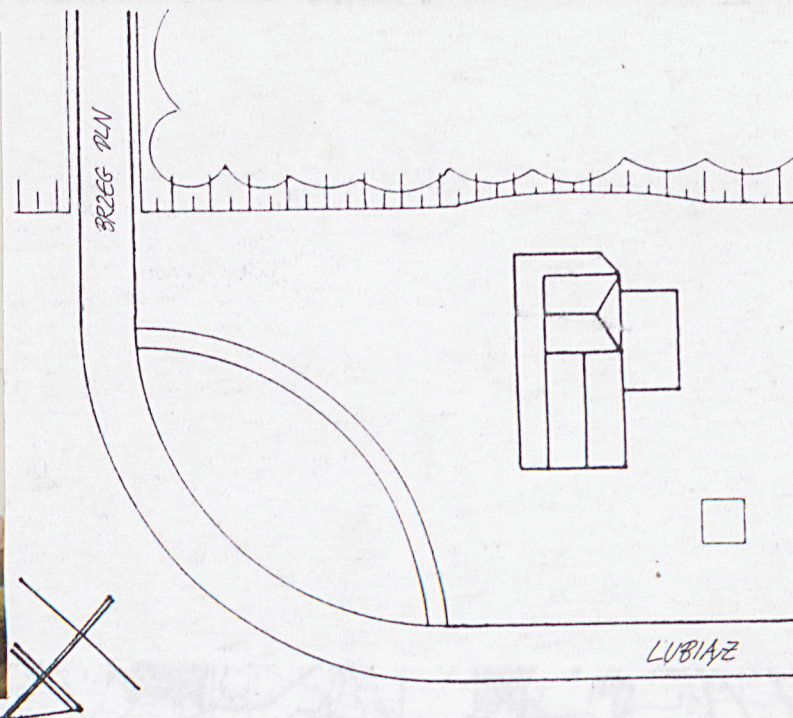
2. Czas powstania

XIX/XX w.

3. Miejscowość

LUBIĄŻ

11. Widok ogólny, neg. 800/26/5, sytuacja, orientacja.

4. Adres

Lubiąż 61

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo wrocławskie

gmina

Wołów

pow. Wołów

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Leubus

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat

Wołów

8. Właściciel i jego adres

Muzeum Narodowe

Wrocław, pl. Powstańców Warszawy 5

9. Użytkownik i jego adres

Muzeum Narodowe

Wrocław, pl. Powstańców Warszawy 5

10. Rejestr zabytków

Nr 969

data 26.05.1962

A/2589/969

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Najdawniejsze wzmianki dotyczące wiatraków w Polsce pochodzą z terenu Pomorza Zachodniego z końca XIII w. Pierwsze informacje o istnieniu wiatraków na Dolnym Śląsku pochodzą z 1336 r. (Głogów) i z 1342 r. (Góra Śląska). W XVIII w. wiatraków było około 1035 i usytuowane były głównie na płn. obszarach regionu. Rozwój młynów mechanicznych doprowadził w XIX i XX w. do ich zagłady.

Najpopularniejszym a zarazem najstarszym typem wiatraka był *koźlak* - drewniana budowla, która cała obracała się, by ustawić skrzydła w łozu wiatru. W koźlaku wyróżnić można trzy zasadnicze zespoły konstrukcyjne: konstrukcję nośną wiatraka, obudowę oraz mechanizm napędowy i roboczy. Budynki młyńskie o innej konstrukcji zaczęły pojawiać się dopiero w ostatnim dziesięcioleciu XVII wieku. Powstawały tzw. *holendry* - murowane, nieruchome budynki, których dachy obracały się wraz ze skrzydłami; oraz w połowie XIX w. tzw. *paltraki* - wiatraki, których budynek obracał się na kolistej szynie wbudowanej w fundament.

Historia: Przyjmuje się, że wiatrak w Lubiążu powstał na przełomie XIX i XX w., choć na jednej z belek odnaleziono datę, wskazującą na początek XIX, lub nawet koniec XVIII w. Nie udało się jednak tych dat zweryfikować, z powodu braku dostępu do wnętrza wiatraka. Budowla samego wiatraka powstała najwcześniej, do niej dobudowano najpierw dobudówkę, a następnie szopę. Nie udało się ustalić nazwisk pierwszych właścicieli wiatraka, ani dat związanych z kolejnymi sprzedażami. Wiadomo, że po II wojnie światowej właścicielem wiatraka była gmina, następnie obiekt stanowił własność prywatną. Obecny właściciel - Muzeum Narodowe we Wrocławiu, odkupiło budowlę na początku lat 90-tych XX w.

Zasada działania mechanizmu umożliwiającego obrót paltraka jest bardzo prosta. Podstawę stanowi wylana w kształcie pierścienia betonowa tarcza, na której za pośrednictwem ruchomych rolek spoczywa "trzon" (zasadnicza część wiatraka). Rolę ograniczników spełniają stalowe rury zamocowane w płaszczyźnie elewacji. Użytkownik przykładając odpowiednią siłę powodował obrót trzonu za pośrednictwem stalowych rolek po betonowej ławie, ustawiając go odpowiednio do kierunku wiatru.

Dokończenie - patrz Załącznik nr 1

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: Wiatrak usytuowany jest przy drodze 341, z Brzegu Dolnego do Lubina; na wsch. krańcu Lubiąża, przy wyjeździe do Brzegu Dolnego. Posadowiono go w pobliżu głębokiego wąwozu, w którym znajdują się tory kolejowe. Od strony pn-zach. wiatraka znajduje się trafostacja, zaś od wsch. - nieutwardzona droga, stanowiąca pętlę autobusową.

Bryła i plan: Obiekt składa się z właściwego wiatraka, dobudówki, oraz dobudowanej szopy. Budynek wiatraka - trójkondygnacyjny, podpiwniczony (dach dwuspadowy). Dobudówka przylega do wiatraka od strony pn-zach., jest trójkondygnacyjna, przekryta dwuspadowym dachem. Od strony pn-wsch. dołączono do niej wąski ganek, kryty dachem o niewielkim nachyleniu. Od strony pd-zach. znajduje się dobudowana do wiatraka szopa. Wiatrak posadowiony jest na okrągłym bębnie, o średnicy 708 cm; wyżej rzut prostokątny, podobnie jak dobudówki i szopy.

Materiały: wiatrak: Ustawiony jest na bębnie, na osi którego zamocowano obrotnicę pozwalającą na obrót w kierunku wiatru. Bęben stanowi *podpiwniczenie* wiatraka, jego mury grubości 45 cm wykonane są z cegły pełnej, ceramicznej. W centralnej części bębna usytuowano obrotnicę z pręta stalowego. Część obrotowa opiera się za pośrednictwem podwalin na ceglanych słupach 40 X 60 cm wysokości 94 cm, w rozstawie w świetle 125 cm, połączonych żelbetowym rygłem 60 X 40 cm. Ściany mają konstrukcję słupowo-ryglową. Słupy i rygle o różnych wymiarach poprzecznych i rozstawach, uzależnionych od urządzeń technologicznych, które znajdowały się i częściowo jeszcze znajdują w wiatraku. Słupy mają wymiary: 14 x 15; 16 x 16; 25 x 28 cm; rygle: 16 x 20; 16 x 26 cm; oczepy: 26 x 35; 20 x 26 cm; zastrzały: 15 x 20; 15 x 22 cm. Wysokość ścian do wysokości górnego oczepu wynosi 818 cm. Ściany od zewnątrz są odeskowane na zakładkę deskami grubości 21-25 mm. *Stropy* są drewniane, wykonane z belek o zróżnicowanych przekrojach i rozstawach, dostosowanych do przenoszenia obciążeń technologicznych i użytkowych. Belki nad piwnicą (przestrzeń bębna) mają wymiary 23 x 23 cm, co 99 cm (podciąg 20 x 22 cm), nad parterem 26 x 35 cm, pierwszym piętrzem 18 x 22 cm, nad drugim piętrzem 16 x 16 cm, 19 x 19 cm, 19 x 20 cm. Drewniana *wieża dachowa* ma konstrukcję krokwiowo-jętkową z naczółkiem przy wirniku; kryta jest faldową płytą azbestowo- cementową na deskowaniu połaciowym. Wysokość konstrukcji dachu 376 cm, szerokość 516 cm. *Posadzka* w bębnie (pomieszczenie piwniczne) jest betonowa na podkładzie z gruzu ceglanoego. *Podłogi* na poszczególnych kondygnacjach są drewniane z desek grubości od 21 do 30 mm. Do pomieszczenia bębna prowadzi drabina, a na piętra wiatraka można się dostać z poszczególnych poziomów dobudówki. Nie zachowały się schody wewnątrz wiatraka. W konstrukcji podłogi pierwszego i drugiego piętra są otwory, przez które dawniej przechodziła klatka schodowa, obecnie niezachowana. Łopaty wirnika są konstrukcji stalowej, zachowanej w złym stanie. Na drugim piętrze znajduje się mechanizm transmisyjny, służący niegdyś do przeniesienia napędu z wirnika na koła młyńskie. Samych kół młyńskich nie odnaleziono. **Dobudówka:** Pochodzi z późniejszego okresu i przylega do wiatraka od strony pn-zach. Posadowiona jest na murowanych, ceglanych fundamentach. Ściany przyziemia wykonano z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie cementowo-wapiennej. Drewniane ściany szkieletowe wykonano w konstrukcji słupowo-ryglowej i odeskowano od zewnątrz i wewnątrz deskami usytuowanymi poziomo na zakładkę. Wnętrze wypełniono środkiem ocieplającym złożonym z mieszaniny wiórów i trocin, oraz wapna w stanie sproszkowanym. Wysokość ścian 725 cm. *Stropy* drewniane, belkowe, białe, lokalnie nad parterem (przypuszczalnie w dawnym kantorku) z podbitką z płyt wiórowo-cementowych. Nad parterem belki 18 x 24 cm w rozstawie co 62 - 89 cm, nad pierwszym piętrzem 18 x 22 cm w rozstawie co 55 - 85 cm; nad drugim piętrzem znajduje się poddasze. Stropy dodatkowo oparto na drewnianych podciągach i słupach (parter - ceglano 42 x 42 cm, piętro - prowizoryczne). Poziom parteru, pierwszego i drugiego piętra dobudówki jest nieco obniżony w stosunku do poziomów wiatraka. *Wieża dachowa* dobudówki drewniana, konstrukcji jętkowo-kleszczowej, stolcowej. Poszczególne elementy konstrukcji mają wymiary: łąty - 7,5 x 5 cm co 25 cm; krokwie - 10 x 13,5 cm co 74 cm; kleszcze - 6,5 x 13 cm; zastrzały - 10 x 13 cm; stolce - 16 x 15 cm; jętki - gr. 5 cm; miecze - 10 x 10 cm; belka kalenicowa - 12 x 16 cm. Podłogi drewniane z desek grubości 30 mm. Schody na pierwsze i drugie piętro są drewniane, wachlarzowe, osadzone na policzkach. Na wszystkich kondygnacjach dobudówki znajdują się okna krosnowe, drewniane, zachowane w bardzo złym stanie. Na drugim piętrze znajduje się fragment urządzenia transmisyjnego. Pokrycie dachu wykonano z dachówki karpiołki ceramicznej na styku wiatrak - dobudówka i z dachówki cementowej zakładkowej.

Dokończenie - patrz Załącznik nr 1

<p>14. Kubatura</p> <p>kubatura wiatraka ok. 552 m³ kubatura przybudówki ok. 464 m³ łącznie - ok. 1016 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>powierzchnia użytkowa wiatraka - ok. 184 m² powierzchnia użytkowa przybudówki - ok. 195 m² łącznie - ok. 380 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>wietrzny młyn zbożowy</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>obiekt nieużytkowany</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie</p> <p>Wiatrak w Lubiążu pracował do ok. 1950 r. Początkowo istniał tylko budynek wiatraka, który następnie powiększono o dobudówkę, a w jakiś czas później o szopę i ganek. W czasie eksploatacji obiektu prowadzone były drobne i bieżące naprawy oraz konserwacje. Niestety nie udało się ustalić żadnych wiarygodnych danych i dat związanych z prowadzeniem większych remontów lub modernizacji.</p> <p>Od momentu przerwania pracy zaczęły w błyskawicznym tempie zachodzić procesy degradacji obiektu. Po przejęciu wiatraka na własność przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu, zabezpieczono go prowizorycznie, uzupełniając ubytki odeskowania elewacji, oraz zabijając okna deskami.</p> <p>W chwili obecnej nie prowadzi się żadnych prac remontowych lub choćby związanych z zachowaniem stanu istniejącego.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Wiatrak: Stan techniczny wiatraka jest różny w zależności od poziomu. Deskowanie zakładkowe elewacji jest uszkodzone (ocenia się, że około 80% deskowania kwalifikuje się do wymiany) w wyniku działania korozji biologicznej i czynników atmosferycznych. Lokalnie występują ubytki desek. Łopaty wirnika, wykonane w konstrukcji stalowej, są silnie skorodowane. Stan ścian fundamentowych jest dość dobry. Konstrukcja ścian zewnętrznych - część elementów jest zniszczona w znacznym stopniu, a niekiedy całkowicie. Stan stropów na ogół dobry, choć elementy są powierzchniowo zniszczone przez korozję biologiczną. Elementy konstrukcyjne słupów, podwalin i rygli nie wymagają wymiany. Stwierdzono bardzo silne uszkodzenia konstrukcji więźby dachowej - wszystkie jętki, krokwie i deski kwalifikują się do wymiany. Deskowanie więźby jest niepełne, a to które pozostało wymaga wymiany. Przybudówka: Okna krosnowe są najgorzej zachowanym elementem; nie mają oszklenia. Deski pokrycia ścian w większości wymagają wymiany, zwłaszcza w elewacji pd-zach. Ocenia się, że około 60% desek elewacji należy wymienić. Stan techniczny ścian fundamentowych, drewnianych ścian szkieletowych, więźby dachowej i stropów jest dość dobry. Zachowały się schody. Szopa: Stan techniczny wszystkich elementów konstrukcji szopy jest bardzo zły. Obiekt szpeci całość konstrukcji i należy rozważyć możliwość rozbiórki tej wyraźnie nie pasującej części zespołu. Ganek: Stan techniczny wszystkich elementów konstrukcji jest bardzo zły. Ceglane słupki fundamentowe wykazują liczne ubytki. Deski podłogowe spróchniały. Konstrukcja dachu w znacznym stopniu uszkodzona, pokryta papą bitumiczną. Właściwie wszystkie elementy ganku wymagają wymiany.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Budowla prezentuje wybitne wartości historyczno - techniczne, architektoniczne i krajobrazowe. Została umieszczona w rejestrze zabytków. Obecnie znajduje się w posiadaniu wrocławskiego Muzeum Narodowego, a w przyszłości ma zostać włączony do zespołu Muzeum Ziemi Wołowskiej.</p> <p>Niezwłocznie wykonać zabezpieczenie obiektu w celu zachowania stanu istniejącego oraz przystąpić do prac remontowych. Brak takich robót doprowadzić może do zniszczenia obiektu.</p> <p>Należy podjąć remont kapitalny budynku po opracowaniu nowego programu użytkowego, a po stworzeniu odpowiedniej infrastruktury i funkcji towarzyszącej - obiekt udostępnić zwiedzającym.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

- H.Wesołowska "Młynarstwo wiejskie Opolszczyzny od XVIII w. do XX w.", Opole 1969.
- H.Wesołowska "Etnograficzne badania nad młynarstwem wiejskim Opolszczyzny - wiatraki", Opole 1961.
- M.Malachowicz, J.Pankros "Inwentaryzacja budowlano-techniczna zabytkowego wiatraka na trasie Lubiąż - Wołów", Wrocław 1996.
- J.Kunert, Z.Stramski "Ekspertyza mykologiczno - konstrukcyjna zabytkowego wiatraka w skansenie w Lubiążu", Wrocław 1997.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował: Program komputerowy karty - Word for Windows - BSIDZT S. Januszewski

tekst Grzegorz Dawidek i Teresa Mromlińska 25 listopad 1997 r.

plany, rysunki wg. M. Malachowicza i J. Pankrosa, op.cit.

zdjęcia fotogr. Grzegorz Dawidek 25 listopad 1997 r.

miejsce przechowywania negatywów BSIDZT S. Januszewski

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Nr 1 - dokończenie rubr. 12 i 13

Nr 2/4 - dokumentacja fotograficzna i rysunkowa

1. Miejscowość LUBIĄŻ	2. Obiekt WIATRAK WIEŻOWY PALTRAK	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Dokończenie rubryki 12 i 13 verte !
---------------------------------	---	---

cd. punktu 12

Zasada działania. Wprawiane w ruch przy pomocy siły wiatru skrzydła wiatraka powodowały obrót wału skrzydłowego oraz osadzonego na nim koła trybowego - pałecznego. Skrzydła zbudowane były z trzonu - ("bruśnik" - belka osadzana w wale skrzydłowym; "szczypce, szpice" - belki będące przedłużeniem bruśników i mocowane do nich) oraz z poziomych żerdzi - "mieczy" i pionowych listew tworzących obramowanie skrzydła. Przestrzeń między mieczami i ramą (po obu stronach osi) była wypełniana (zapierzana) "plachtami, plachetami" - zbijane w większe zespoły cienkich deseczek. Plachty te na czas postoju lub w czasie silnych wiatrów były wyjmowane ze skrzydeł (od dołu skrzydła - 2 z węższej i 3 z szerszej strony skrzydła). Skrzydła zamocowane były w drewnianej głowicy - funkcję tę spełniał wysunięty na zewnątrz koniec wału skrzydłowego, w którym były wycięte cztery naprzemianległe otwory.

Na wale, w części czworobocznej, w pobliżu głowicy przedniej osadzone było jedno koło pałeczne. Było ono o konstrukcji promienisto-sprychowej. Szprychy tego koła tworzyły cztery belki, które jednym końcem tkwiły w wale skrzydłowym, drugim zaś były przytwierdzone do obwodu koła. W bocznej płaszczyźnie koła znajdowały się tryby wykonane z drewna grabowego. Koło pałeczne za pośrednictwem koła cewkowego, przenosząc ruch obrotowy wału skrzydłowego na pionową oś, przy równoczesnym zwiększaniu ilości obrotów kamiennych złożów w stosunku do obrotów koła pałecznego. Koło cewkowe o kształcie niewielkiego cylindra, składającego się z pionowo ustawionych wałeczków wykonane było z drewna akacjowego. Osadzone ono było na ruchomej, pionowej osi wykonanej z żelaza, której dolny koniec stanowił uchwyt obejmujący paprzycę tkwiącą w spodzie górnego kamienia młyńskiego. Paprzycą nazywano rozwidloną żelazną sztabę, wpuszczaną od spodu w ruchomy kamień młyński. W jej środku znajdowało się od spodniej strony czworokątne wgłębienie, w które był wpuszczony górny koniec wrzeciona. Za pośrednictwem paprzycy opiera się wierzchni kamień młyński oraz od dołu - górna część pionowej osi - wrzeciono. Dolny koniec wrzeciona spoczywał w gnieździe umieszczonym na poziomej belce pod złożeniem kamieni, zaś górny przechodził przez strop dolnej kondygnacji oraz otwór spodniego kamienia młyńskiego i wchodził w gniazdo paprznicy. Bardzo często w dolnej kondygnacji wiatraka, na wrzecionie osadzone były koła trybowe lub tarczowe napędzające dodatkowe mechanizmy narzędziowe. Do zatrzymania obrotów skrzydeł wiatraka, czyli całego mechanizmu, służyło specjalne urządzenie hamujące. Hamulec ten przypominał grubą taśmę złożoną z kilku drewnianych segmentów, połączonych z sobą kółkami. Jeden koniec taśmy przymocowany był do nieruchomej belki, drugi natomiast do belki ruchomej spełniającej rolę dźwigni. Podnoszenie tej dźwigni powodowało zacieśnianie lub rozluźnianie hamulca.

Wiatraki zwykle posiadają jedno złożenie kamieni młyńskich. Ze względu na materiał z którego zostały one wykonane, zalicza się je do kamieni "francuskich". Nazwę swą wzięły od kraju z którego pochodził surowiec do ich produkcji. Wytwarzano je mianowicie z kwarcu importowanego z kamieniołomów La Ferte sous Jouarre. Dzięki znacznie większej twardości, porowatości i trwałości zastąpiły one kamienie młyńskie wykonane z piaskowca. Złożenie kamieni obudowane było okrągłą drewnianą skrzynią, na której ustawiony był drewniany kosz zasypowy w postaci czworobocznego leja. Służył on do zsypania przeznaczonych do przemiału ziarna. Wsypywane do kosza ziarno przelatywało na drewnianą szufłę, a z niej przez "oko" kamienia wierzchniego przedostawało się między powierzchnie mielące kamieni. Równomierny zsypanie ziarna uzyskiwało się przez odpowiedni kont nachylenia szufli w stosunku do oka kamienia oraz przez jej wahadłowy ruch. Z kolei odpowiedni rozstaw kamieni regulowany był ręcznie przez podnoszenie lub opuszczanie belki z wrzecionem (podkładano lub wyjmowano specjalne drewniane kliny). Roztarte ziarno odprowadzał specjalna drewniana rynna do odsiewacza znajdującego się w dolnej kondygnacji wiatraka. Odsiewacz ten jest typu cylindrycznego, tj. cylinder odsiewający zamocowany w drewnianej obudowie. Odsiewacz posiada kształt graniastosłupa, którego boki stanowią - w części wlotowej - sita metalowe oraz w części końcowej sita z płótna (być może z jedwabnej gazy). Zamocowany jest on pochyło w skrzyni, obniżając się pod kątem ok. 5° w kierunku wylotu mlewa. Wprawiany w ruch obrotowy przy pomocy przekładni zębatych odsiewa mąkę, która zostaje w skrzyni; reszta mlewa wylatywała do innej skrzyni skąd wybierana i przenoszona była na górną kondygnację do powtórnego przemiału.

Wiatrak ustawiano do kierunku wiatru za pomocą wystającego na zewnątrz, długiego dyszla, który przesuwano ręcznie lub kołowrotem stojącym na ziemi.

Wkładkę założył: Grzegorz Dawidek i Teresa Mromlińska 25 listopad 1997 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

Dokończenie rubr. 13.

Szopa: Obiekt drewniany, posadowiony na ściankach fundamentowych wykonanych z przypadkowych materiałów budowlanych. Konstrukcja dachu - krokwiowa, przekryta papą na deskowaniu. Ściany drewniane szkieletowe, obite jednostronnie deskami. Jest wykorzystywana na pomieszczenie magazynowe zdemontowanych elementów wyposażenia młyna.

Ganek: o konstrukcji drewnianej, opartej na drewnianych słupkach. Posadowiony na ceglanych fundamentach. Dach 1-spadowy, drewniany, kryty papą na deskowaniu. Na ganek prowadzą betonowe schody.

Instalacje: W budynku nie ma żadnych instalacji.

Elewacje: drewniane, z desek na zakładkę. Elewacje wiatraka o układzie pionowym desek, dobudówki - poziomym. Elewacje szopy w bardzo złym stanie, zabezpieczone są deskami w układzie poziomym oraz płytami blachy. W podobny sposób zabezpieczono elewację wiatraka od strony wirnika - pokrycie tworzą płyty blachy ułożone mijankowo. W ścianie szczytowej dobudówki - cztery otwory okienne - po dwa na parterze i pierwszym piętrze. Elewacja od strony ganku jest najbardziej interesująca i zawiera najwięcej elementów: dwuczęściowe drzwi prowadzone na rolkach prowadzą do wiatraka, do dobudówki - brama, obok której umieszczono dwa dwuskrzydłowe okna. Ponad dachem ganku, w dobudówce znajdują się po trzy okna na pierwszym i drugim piętrze. Okna drugiego piętra są znacznie mniejsze, czterodzielne, stolarka okien pierwszego piętra nie zachowała się. W wiatraku okna umiejscowiono na osi kalenicy - są jednakowej wielkości, prostokątne. Stolarka okienna nie zachowała się.

Wnętrze i wyposażenie: Nie udało się zinwentaryzować wnętrza z powodu braku dostępu. Jedynie na podstawie "Inwentaryzacji budowlano-technicznej", wykonanej w 1996 r. wiadomo, że w budynku wiatraka, na pierwszym i drugim piętrze znajdują się zachowane w dość dobrym stanie, maszyny i urządzenia młyńskie produkcji niemieckiej. Na najwyższej kondygnacji znajduje się drewniany wirnik, osadzony na trzech poziomych belkach. Na drugim piętrze zachował się w dobrym stanie mechanizm transmisyjny, służący niegdyś do przenoszenia napędu z wirnika na koła młyńskie. Samych kół młyńskich nie odnaleziono. W dobudówce, na drugim piętrze zlokalizowano fragment urządzenia transmisyjnego o nieznanym przeznaczeniu. Nie udało się ocenić czy wyżej wymienione maszyny i urządzenia stanowią całe zachowane wyposażenie wiatraka i przybudówki.

1. Miejscowość

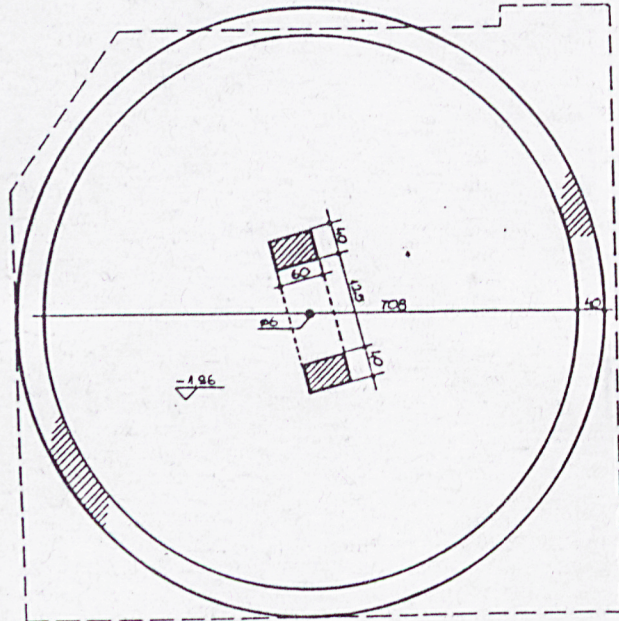
LUBIĄŻ

2. Obiekt

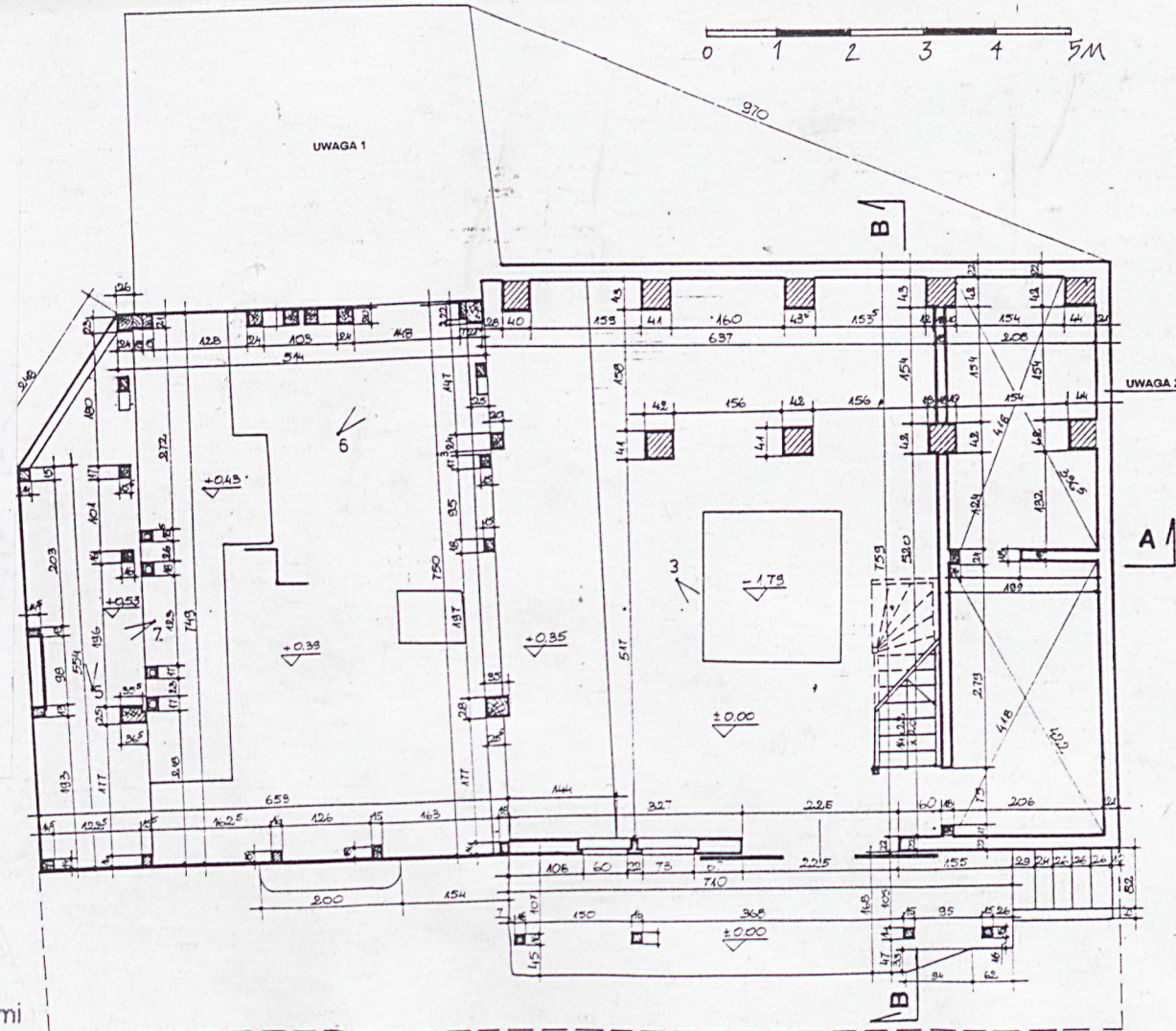
WIATRAK WIEŻOWY
PALTRAK

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja rysunkowa i fotograficzna - verte

Rzut fundamentu i przyziemia wiatraka z przybudówkami

UWAGA 1
SZOPA NIEDOSTĘPNA
DO POMIARÓW

UWAGA 2
KONSTRUKCJA ŚCIAN
NIEDOSTĘPNA DO POMIARÓW

RZUT PARTERU
SKALA 1:50

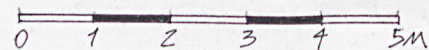
INWENTARYZACJA BUD-TECH
ZABYTKOWEGO WIATRKA
autorzy
dr inż. arch. M. Małachowicz
mgr inż. arch. J. Panero

WROCLAW X 1998

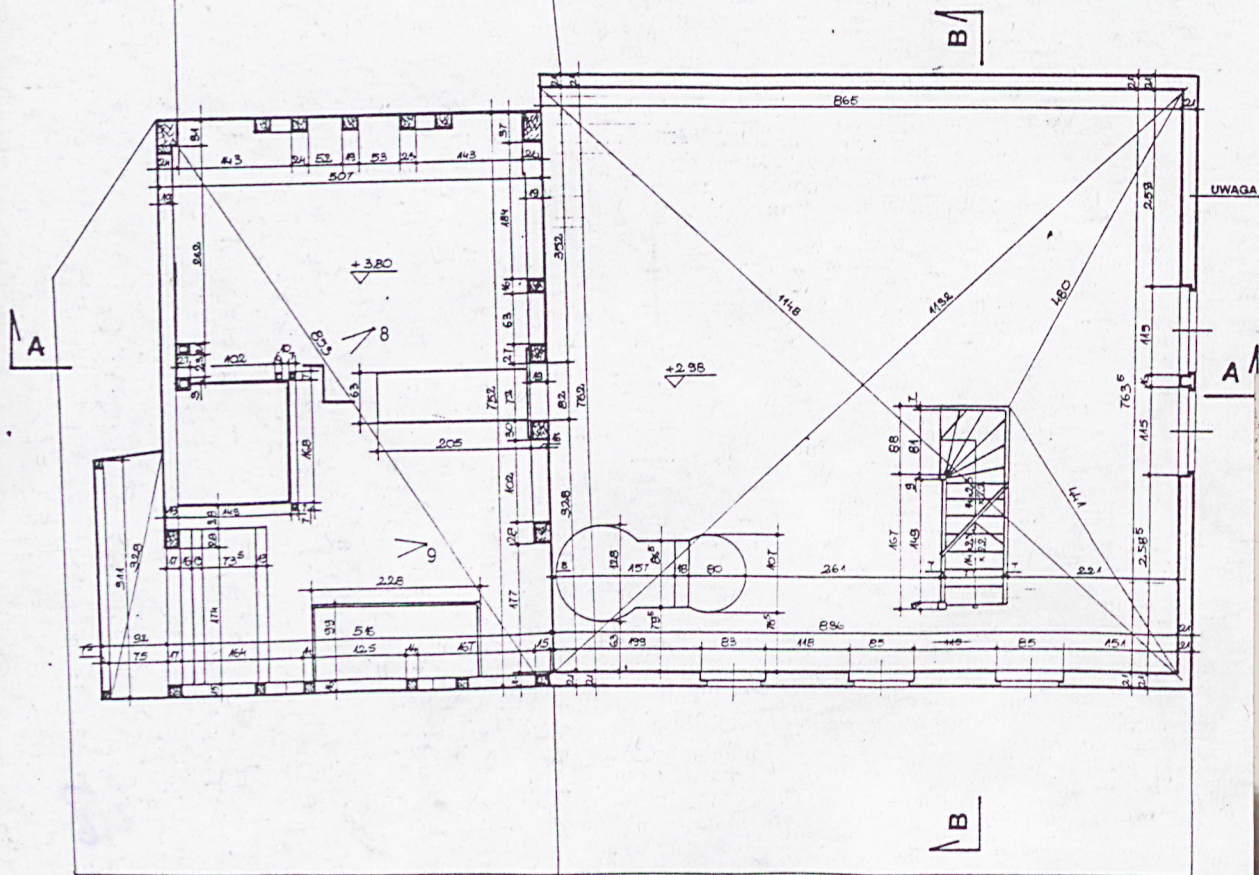
Wkładkę założył: Grzegorz Dawidek i Teresa Mromlińska 25 listopad 1997 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

Rzut piętra

UWAGA 1
KONSTRUKCJA ŚCIAN
NIEDOSTĘPNA DO POMIARÓW

2. Elewacja płn.-zach., neg. 800/26/2

1. Miejscowość

LUBIAŻ

2. Obiekt

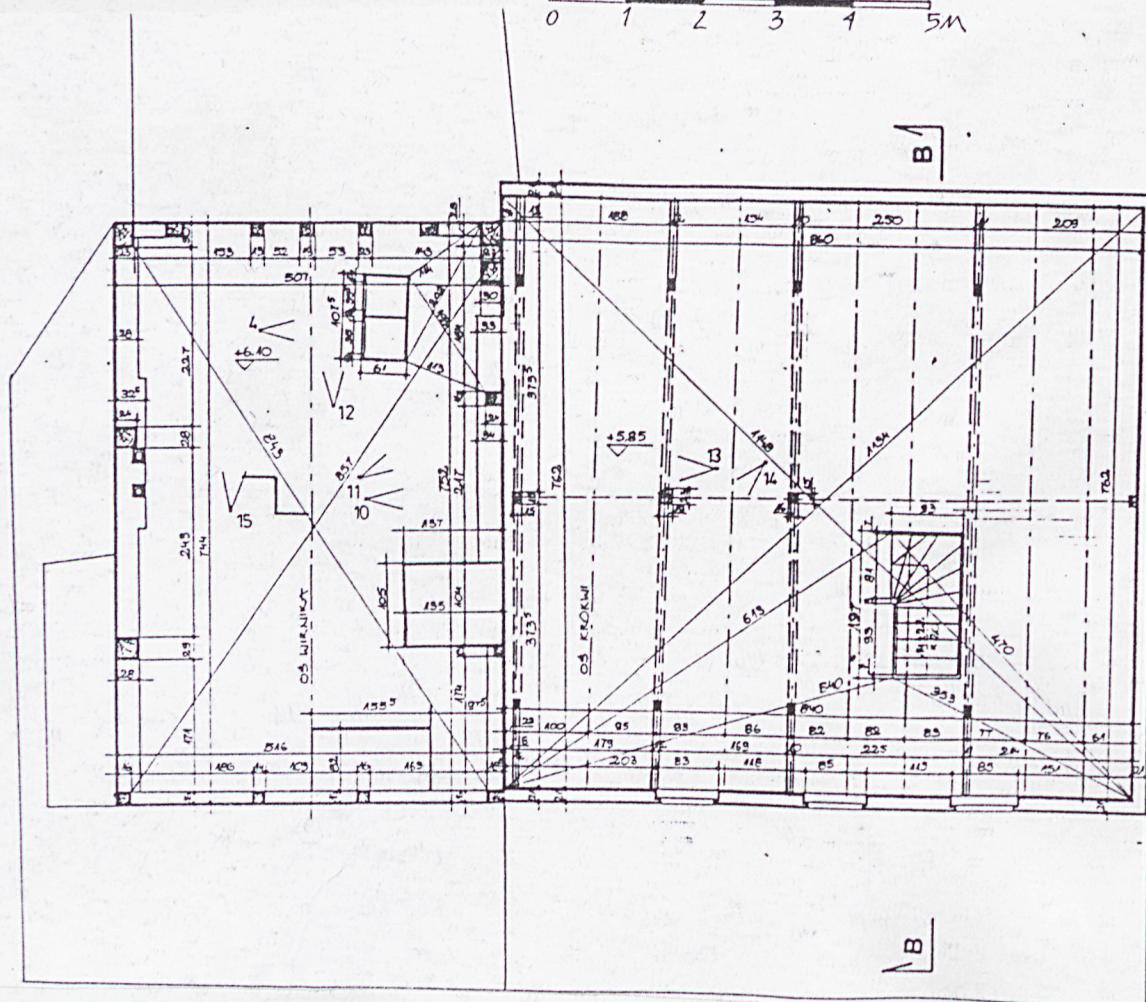
**WIATRAK WIEŻOWY
PALTRAK**

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja rysunkowa i fotograficzna - verte

Rzut II piętra

0 1 2 3 4 5m

UWAGA 1
KONSTRUKCJA ŚCIAN
NIEDOSTĘPNA DO POMIARÓW

1. Elewacja pld.-zach., neg. 800/26/6

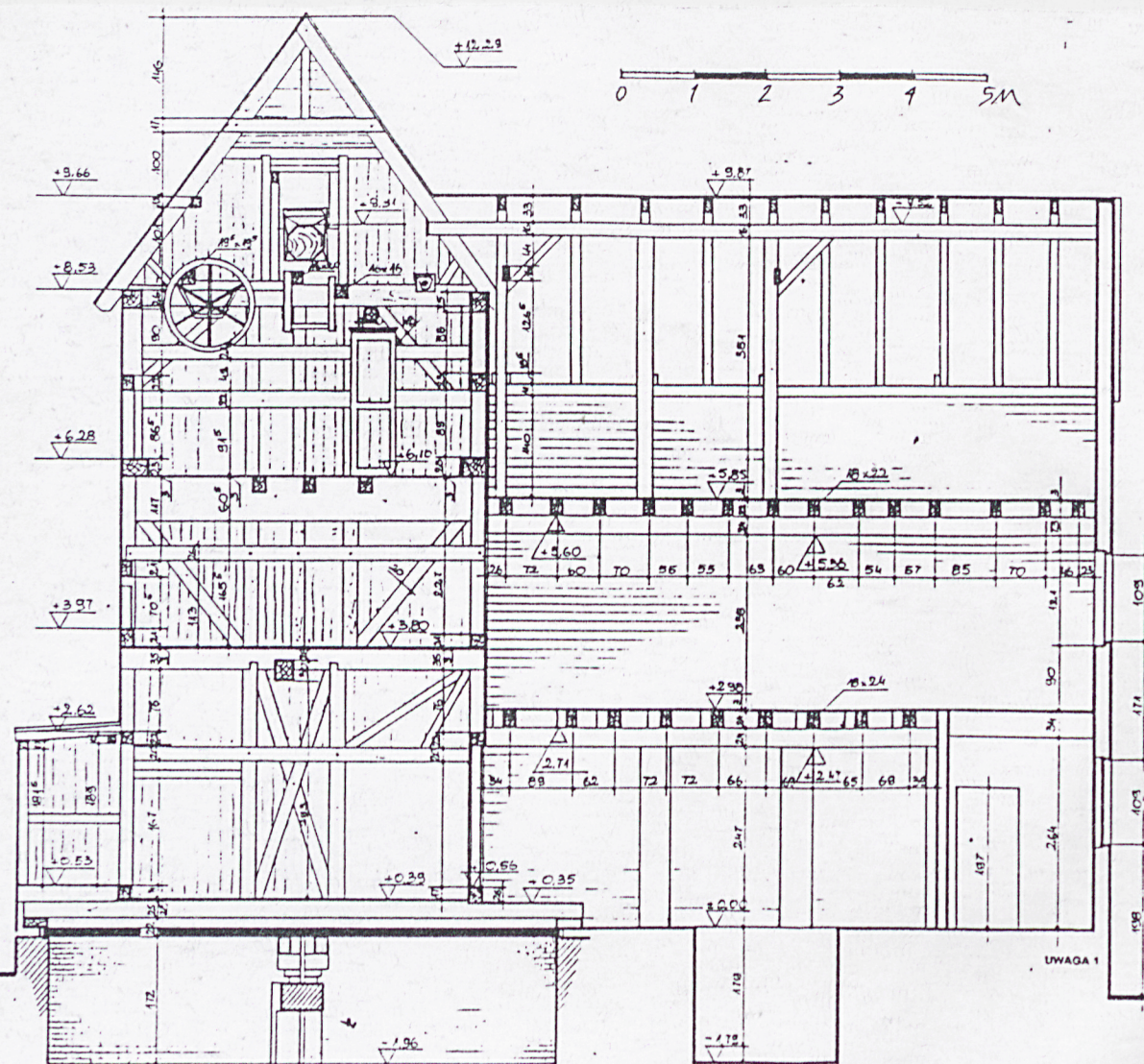
2. Widok podmurówki, neg. 800/28/4

Wkładkę założył: Grzegorz Dawidek i Teresa Mromlińska 25 listopada 1997 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSIDZT S. Januszewski

Przekrój podłużny

0 1 2 3 4 5m

UWAGA 1
FUNDAMENTY I KONSTRUKCJA
SCIĄN NIEDOSTĘPNE
DO POMIARÓW.

3. Wejście na ganek, neg. 800/29/3
4. Brama wejściowa do wiatraka, neg. 800/29/4

1. Miejscowość

LUBIAŻ

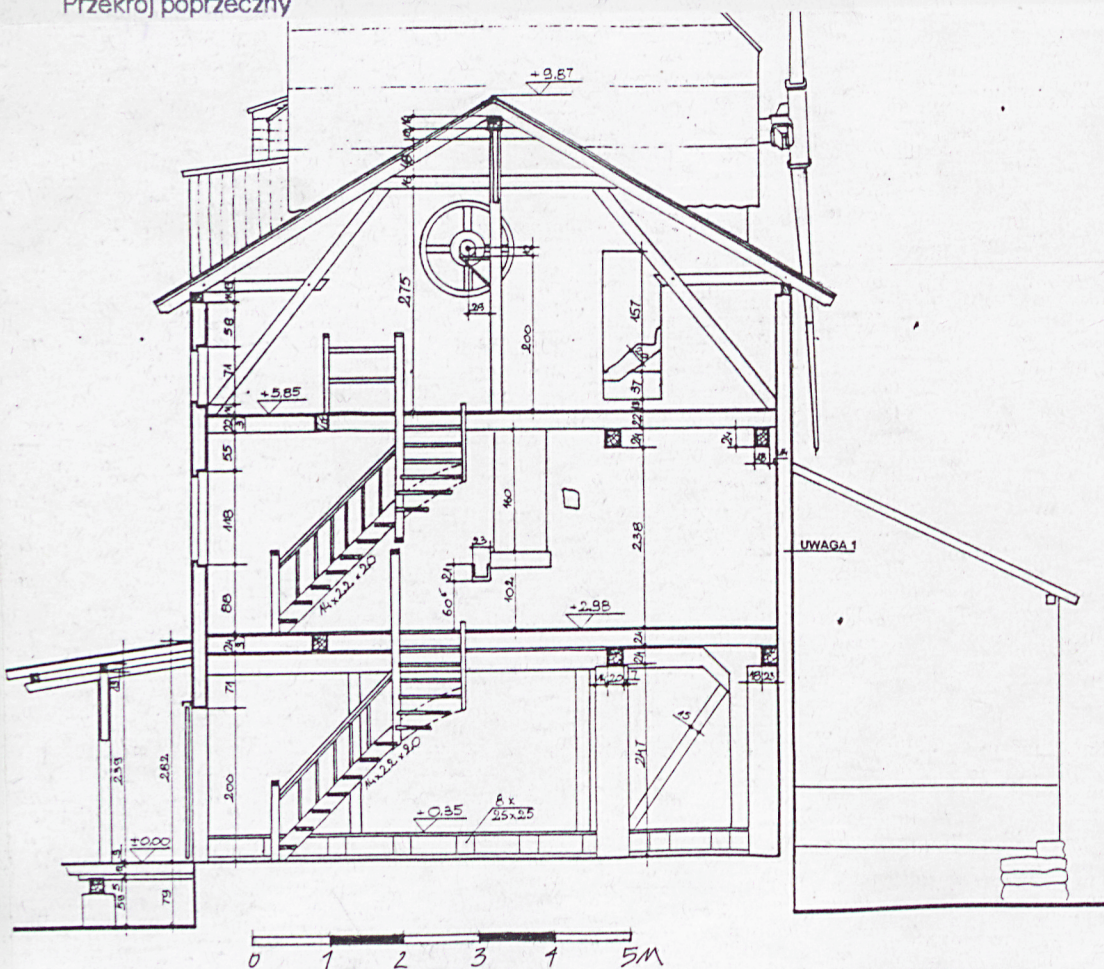
2. Obiekt

**WIATRAK WIEŻOWY
PALTRAK**

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja fotograficzna i rysunkowa - verte

Przekrój poprzeczny

1. Elewacja pld.-wsch., neg. 800/26/4

2. Posadowienie ganku, neg. 800/29/5

Wkładkę założył: Grzegorz Dawidek i Teresa Mromlińska 25 listopad 1997 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

3. Widok wirnika od pld.-zach., neg. 800/27/6

4. Widok ganku, neg. 800/28/2

5. Widok ogolny od pln.-wsch., neg. 800/27/3